

Klassering: FA - F03
Arkivsak: 15/1833/68
Saksbehandler: Torkel H. Sveinhaus
kultur

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget	030/18	09.05.2018
Oppvekst- og utdanningsutvalget	023/18	08.05.2018
Teknisk utvalg	040/18	09.05.2018
Helse- og omsorgsutvalget	019/18	09.05.2018
Klima-, økologi- og samferdselsutvalget	033/18	08.05.2018
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	028/18	08.05.2018
Eldrerådet	018/18	08.05.2018
Formannskapetets behandling av kommunestyresaker	045/18	15.05.2018
Kommunestyret	045/18	23.05.2018

Folkehelseoversikt for Lørenskog kommune 2018

Rådmannens forslag til innstilling:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

Sammendrag:

Kommunene i Norge skal ha en skriftlig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Plikten til å ha denne oversikten er forankret i folkehelseloven med forskrift. Det skal utarbeides et samlet oversiktsdokument som både skal ligge til grunn for folkehelsearbeidet som utøves fra «dag til dag» og for det langsiktige, systematiske folkehelsearbeidet. En folkehelseoversikt for Lørenskog kommune ble første gang utarbeidet og politisk behandlet i 2016. En oppdatert versjon legges frem i denne saken. Den tverrsektorielle folkehelsegruppen som står bak oversiktsdokumentet trekker frem fire satsingsområder for å møte folkehelseutfordringene i årene fremover: fysisk aktivitet, kosthold, sosial ulikhet i helse, og psykisk helse og livskvalitet. På disse områdene kan kommunen sette inn tiltak og utgjøre en forskjell.

Vedlegg:

Folkehelseoversikt 2018
Folkehelseprofil 2018

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Folkehelseundersøkelsen Livsstil og helse. Lørenskog kommune 2015 – Sentio Resarch

Tidligere behandlinger

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunene i Norge skal ha en skriftlig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne – heretter kalt folkehelseoversikten. Plikten til å ha denne oversikten er forankret i folkehelseloven med forskrift.

Det skal etter forskriften utarbeides et samlet oversiktsdokument hvert fjerde år som både skal ligge til grunn for folkehelsearbeidet som utøves «fra dag til dag» og for det langsiktige, systematiske folkehelsearbeidet. Dokumentet skal foreligge ved oppstart av arbeidet med planstrategien og danne grunnlag for fastsettelse av mål og strategier.

Det ble i 2015 oppnevnt en tverrsektoriell arbeidsgruppe (les: folkehelsegruppen) med mandat å legge frem et utkast til et slikt oversiktsdokument i samsvar med folkehelseloven og forskriften. Folkehelseoversikt 2016 ble lagt frem for politisk behandling i september og vedtatt av kommunestyret 12. oktober 2016. En oppdatert versjon ble behandlet 21. juni 2017.

Rådmannen besluttet samtidig å videreføre folkehelsegruppen som et tverrsektorielt forum med ansvar for årlig oppdatering av folkehelseoversikten.

Folkehelseoversikten som presenteres i denne saken er en oppdatert utgave av fjorårets oversikt, med ajourførte tall, diagrammer og statistikker på de aller fleste områdene.

Det er lagt inn ett nytt tema i oversiktsdokumentet, som vedtatt av kommunestyret i sak 065/17, under følgende tittel: Folkehelse for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Folkehelsegruppen har i skrivende stund slik sammensetning:

- Helene Bøe - kommunelege
- Inger Marie Andreassen – psykolog, forebyggende psykisk helsetjeneste
- Anne Hege Rosenlund – spesialrådgiver, skolekontoret

- Lillian Jahr Oterholt – spesialrådgiver, strategi og samfunn
- Natalia Linløkken – avdelingsingeniør, kommunalteknikk
- Torkel Harald Sveinhaus - koordinator/ rådgiver, Kultur

Folkehelsegruppen har arbeidet med utgangspunkt i forskriftens rammer for oversiktens innhold med undertemaer. Temaene er fordelt på sektorene med definerte stillinger/ funksjoner som ansvarlig for å følge opp både oversiktsdokumentet og det løpende oversiktsarbeidet.

Temaene er drøftet i den tverrsektorielle arbeidsgruppen i fem møter i perioden 12. juni 2017 – 17. april 2018, og danner et omfattende underlag for oversiktsdokumentet.

Folkehelsegruppen mener at oppmerksomheten fortsatt må rettes mot satsingsområdene som ble prioritert ved behandlingen av folkehelseoversikten i 2017, for å møte folkehelseutfordringene i årene fremover. På disse områdene kan kommunen sette inn tiltak og utgjøre en forskjell. De fire satsingsområdene er:

Fysisk aktivitet

Regelmessig fysisk aktivitet i barne- og ungdomsårene er viktig for normal vekst og utvikling. Fysisk aktivitet er viktig i forebygging av en rekke plager og sykdommer som overvekt og fedme, type 2-diabetes, hjerte- og karsykdommer, muskel- og skjelettplager og enkelte kreftformer. Overvekt og fedme er i ferd med å bli et stort helseproblem. I Lørenskog regnes 39 prosent av kommunens innbyggere som overvektige, mens 11 prosent lider av fedme.

Erfaringer viser at det for de fleste er vanskelig å oppnå varig vektreduksjon når man først har blitt overvektig. Forebygging av overvekt er derfor av stor betydning.

Kosthold

Usunn mat er pekt ut som en hovedutfordring både nasjonalt og internasjonalt. Det er liten grunn til å tro at Lørenskog er vesentlig annerledes enn landet for øvrig, selv om folkehelseundersøkelsen «Livsstil og helse – Lørenskog 2015» viser en positiv utvikling hva angår lørenskogfolks inntak av frukt, bær og grønnsaker. Det foreligger utover dette lite informasjon om kostholdet til befolkningen i Lørenskog. Verdens helseorganisasjon anslår at 80 prosent av forekomsten av hjerteinfarkt og type 2-diabetes kan forebygges med endring i kosthold, fysisk aktivitet og røykevaner.

Sosial ulikhet i helse

Det er et sentralt mål for folkehelsearbeidet å arbeide for mindre sosial ulikhet i helse. Oversiktsdokumentets sammenligning av Lørenskog med andre kommuner i hovedstadsområdet indikerer at det er tett sammenheng mellom sosioøkonomiske faktorer (utdanning og inntekt) og helse. De siste årene har det skjedd en klar økning i andelen barn i lavinntektshusholdninger. I Lørenskog økte andelen fra 7,1 prosent i 2010 til 10,3 prosent i 2014. I det videre arbeidet med kommunens folkehelsepolitikk må man være oppmerksom på forhold som skaper, opprettholder eller reduserer sosiale og helsemessige problemer.

Psykisk helse og livskvalitet

Psykisk helse - hvordan vi har det med oss selv og dem rundt oss, er en viktig del av folkehelsearbeidet. Både tiltak som fremmer god psykisk helse for hele befolkningen, og som forebygger psykiske helseplager. Det går an å oppleve høy grad av livskvalitet selv om man har mange plager. På den andre siden går det an å oppleve lav livskvalitet selv om man ikke har noen plager. Derfor må vi snakke om både psykisk helse og livskvalitet i folkehelsearbeidet. Livskvalitet handler om hva som gir livet verdi og mening. Det må være et mål at hele befolkningen har arenaer hvor de føler tilhørighet, har ting de mestrer og noen de er trygge på.

Folkehelsegruppen har, med utgangspunkt i oversiktsdokumentets gjennomgang av helsetilstand og påvirkningsfaktorer, ingen nye innspill til videre arbeid i sektorene. Gruppen anbefaler at oppmerksomheten og innsatsen rettes mot å følge opp innspill og vedtak fra kommunestyrets behandling av folkehelseoversikten for 2017, KS-sak 065/17.

Vurdering:

Folkehelseoversikten som legges frem i denne saken er en oppdatert utgave av oversiktsdokumentet som ble behandlet av kommunestyret 21. juni 2017.

Folkehelseoversikten omfatter seks områder (fastsatt i forskriften) og 43 tema/problemstillinger. Det er opp til hver kommune å ta stilling til hva som er nødvendig detaljeringsnivå og omfang, og oversiktsdokumentet kan utvides med nye tema og problemstillinger ved senere oppdateringer.

Rådmannen ser det som hensiktsmessig å videreføre folkehelsegruppen som et tverrsektorielt forum med ansvar for årlig oppdatering av folkehelseoversikten.

Folkehelsearbeidet skal fremme helse og trivsel og støtte oppunder det gode hverdagsliv for innbyggerne i Lørenskog. Dette er en oppgave som påhviler alle politiske utvalg og sektorer i kommunen.

Rådmannen forventer at folkehelseoversikten drøftes i relevante fora i alle sektorer og at det legges frem forslag til konkrete og effektive tiltak for å fremme befolkningens helse, spesielt

innenfor de fire satsingsområdene som angis i oversikten, i sektorenes ulike planer og styringsdokumenter.

08.05.2018 Eldrerådet

Forslag fremsatt i møte:

Kjell Christiansen (org) fremmet følgende motforslag:

"Tas til etterretning."

Votering:

Forslag fremmet av Kjell Christiansen ble enstemmig vedtatt.

ER-018/18 Vedtak:

Tas til etterretning.

08.05.2018 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Forslag fremsatt i møte:

Ingebjørg Birkeland (org) fremmet følgende motforslag:

"Rådet minner om kommunestyrets kommentar ved forrige behandling av planen s. 16. Rådet mener at dette temaet må prioriteres ved neste behandling, se s. 52. "Folkehelse for mennesker med nedsatt funksjonsevne (utviklingshemmede og personer med fysisk funksjonshemming)". Saken tas ellers til orientering."

Votering:

Forslag fremmet av Ingebjørg Birkeland ble enstemmig vedtatt.

RF-028/18 Vedtak:

Rådet minner om kommunestyrets kommentar ved forrige behandling av planen s. 16. Rådet mener at dette temaet må prioriteres ved neste behandling, se s. 52. "Folkehelse for mennesker med nedsatt funksjonsevne (utviklingshemmede og personer med fysisk funksjonshemming)". Saken tas ellers til orientering.

08.05.2018 Oppvekst- og utdanningsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Knut Berg (H) fremmet følgende tilleggsforslag:

"OU-utvalget ber om at administrasjonen undersøker metoder som gir høyere svarprosent ved neste lokale spørreundersøkelse og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune."

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.
Forslag fremmet av Knut Berg ble enstemmig vedtatt.

SK-023/18 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

OU-utvalget ber om at administrasjonen undersøker metoder som gir høyere svarprosent

ved neste lokale spørreundersøkelse og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune.

08.05.2018 Klima-, økologi- og samferdselsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Høyre fremmet følgende tilleggsforslag:

"En ny folkehelseundersøkelse forutsettes å bruke metoder som gir høyere svarprosent, og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune."

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Høyre ble enstemmig vedtatt.

KØS-033/18 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

En ny folkehelseundersøkelse forutsettes å bruke metoder som gir høyere svarprosent, og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune.

09.05.2018 Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

KI-030/18 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

09.05.2018 Teknisk utvalg

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

TK-040/18 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

09.05.2018 Helse- og omsorgsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Amine Mabel Hansen (H) fremmet følgende tilleggsforslag:

"En ny folkehelseundersøkelse forutsettes å bruke metoder som gir høyere svarprosent, og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune."

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.
Forslag fremmet av Amine Mabel Hansen ble enstemmig vedtatt.

HS-019/18 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

En ny folkehelseundersøkelse forutsettes å bruke metoder som gir høyere svarprosent, og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune.

15.05.2018 Formannskapetets behandling av kommunestyresaker**Forslag fremsatt i møte:**

Christopher Lønes (H) fremmet følgende tilleggsforslag på vegne av H og Frp:

"Kommunestyret ber om at administrasjonen undersøker metoder som gir høyere svarprosent ved neste lokale spørreundersøkelse og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune."

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.
Forslag fremmet av Christopher Lønes ble enstemmig vedtatt.

FSBKS-045/18 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.
Kommunestyret ber om at administrasjonen undersøker metoder som gir høyere svarprosent ved neste lokale spørreundersøkelse og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune.

23.05.2018 Kommunestyret**Forslag fremsatt i møte:**

Bjørn Gran (V) fremmet følgende tilleggsforslag:

"Det utarbeides en konkret tiltaksplan for hvordan en reduserer "frafallsskila."
Planen legges frem for kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget i løpet av 2018."

Siv Tove Engebråten (KrF) fremmet følgende tilleggsforslag:

"God tilgjengelighet til naturområder er viktig. Det er derfor viktig å ivareta og legge tilrette for parkeringsmuligheter på og kollektivforbindelser til utfartsparkeringsplassene."

Ernst-Modest Herdieckerhoff (MDG) fremmet følgende oversendelsesforslag:

"Kommunestyret minner om sin kommentar ved forrige behandling av planen, og mener at folkehelse hos mennesker med nedsatt funksjonsevne må det jobbes mer med i det videre arbeidet."

Votering:

Formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.
Forslag fremmet av Bjørn Gran ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Siv Tove Engebråten ble enstemmig vedtatt.
Forslag fremmet av Ernst-Modest Herdieckerhoff ble vedtatt oversendt administrasjonen.

KS-045/18 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2018 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog. Kommunestyret ber om at administrasjonen undersøker metoder som gir høyere svarprosent ved neste lokale spørreundersøkelse og dermed bedre grunnlagsmateriale for folkehelsearbeidet i Lørenskog kommune.

Det utarbeides en konkret tiltaksplan for hvordan en reduserer "frafallsskila."
Planen legges frem for kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget i løpet av 2018.

God tilgjengelighet til naturområder er viktig. Det er derfor viktig å ivareta og legge tilrette for parkeringsmuligheter på og kollektivforbindelser til utfartsparkeringsplassene.

Følgende oversendes administrasjonen:

Kommunestyret minner om sin kommentar ved forrige behandling av planen, og mener at folkehelse hos mennesker med nedsatt funksjonsevne må det jobbes mer med i det videre arbeidet.

Lørenskog, 29.05.2018

Ragnar Christoffersen
rådmann